

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ГОД. III, БР. 6
ШТИП, 2018

VOL. III, NO 6
STIP, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 3, Бр. 6
Штип, 2018

Vol. 3, No 6
Stip, 2018

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калогера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сагхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenovski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruyse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. факс 201
МК-2000 Штип, Македонија

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field: UDC code	UDC 81 UDC 82 UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk Academia edu https://www.ugd.academia.edu/ PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ
	Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_ Palimpsest2
Profiles	Facebook Palimpsest / Палимпсест Twitter https://twitter.com/palimpsest22 SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest- Палимпсест

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

15 ПРЕДГОВОР

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Tole Belcev, editor of Palimpsest

ЈАЗИК / LANGUAGE

19 Gondo Bleu Gildas

COMPARAISON ET MARQUEURS COMPARATIFS EN DAN EST

Gondo Bleu Gildas

COMPARISON AND COMPARATIVE MARKERS IN DAN EAST

33 Luciana Guido Shrempf

ANALISI LINGUISTICA DI ALCUNE CARATTERISTICHE MORFOSINTATTICHE E LESSICALI DELLA COMUNICAZIONE SOCIALE IN ITALIA

Luciana Guido Shrempf

LINGUISTIC ANALYSIS OF SOME MORPHOSYNTACTIC AND LEXICAL CHARACTERISTICS OF SOCIAL COMMUNICATION IN ITALY

45 Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

DAL BILINGUISMO AL PLURILINGUISMO, DALLA MULTICULTURALITÀ ALL'INTERCULTURALITÀ. ESSERE ITALIANI IN ISTRIA

Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

FROM BILINGUALISM TO PLURILINGUALISM, FROM MULTICULTURALISM TO INTERCULTURALISM. BEING ITALIAN IN ISTRIA

55 Sanja Maglov

A GENRE-BASED ANALYSIS OF VARIATION IN THE SOCIAL SCIENCE AND MECHANICAL ENGINEERING ABSTRACTS IN ENGLISH AND SERBIAN

69 Gülşen Yılmaz

KALIP SÖZLER ve “YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ” ADLI DERS KİTABINDAKİ KALIP SÖZLERİN ANLAMSAZ ve BAĞLAMSAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülşen Yılmaz

THE SEMANTIC AND CONTEXTUAL ASSESMENT OF CLICHÉ WORDS IN THE COURSE BOOK “TURKISH TEACHING SET FOR FOREIGNERS”

81 Виолета Јанушева, Христина Видевска

УПОТРЕБА НА ТОЧКАТА ВО ЗНАЦИТЕ ЗА ДИРЕКТНА РЕЧ ВО
МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Violeta Janusheva, Hristina Videvska

THE USE OF THE FULL STOP IN THE DIRECT SPEECH IN THE
MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE

93 Zoran Nikolovski

AN OVERVIEW OF LANGUAGE POLICY IN FRANCE

101 Катарина Ѓурчевска Атанасовска, Соња Китановска-Кимовска

СТИЛОТ И ПРЕВЕДУВАЊЕТО НИЗ ПРИЗМАТА НА КОГНИТИВНАТА
УЛОГА НА ПРЕВЕДУВАЧОТ КАКО ПРИМАТЕЛ НА ТЕКСТОТ ПРИ
КРЕАТИВНИОТ ПРОЦЕС

Katarina Gjurchevska Atanasovska, Sonya Kitanovska-Kimovska

TRANSLATION AND STYLE PERCEIVED THROUGH THE COGNITIVE
ROLE OF THE TRANSLATOR AS A TEXT RECEIVER DURING THE
CREATIVE PROCESS

113 Марија Кусевска

ТЕОРЕТСКИ ПРЕТПОСТАВКИ НА ДИРЕКТНОТО И ИНДИРЕКТНОТО
ИЗРАЗУВАЊЕ

Marija Kusevska

THEORETICAL PERSPECTIVES OF DIRECTNESS AND INDIRECTNESS

125 Марија Леонтик

ВИДОВИ РЕЧЕНИЦИ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ
ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

TYPES OF SENTENCES IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR
EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

137 Деспина Минова

ПРИЛОЗИТЕ ВО РОМАНОТ „ЦРНА КНИГА“ ОД ОРХАН ПАМУК И
НИВНИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО ПРЕВОДОТ НА ИЛХАМИ
ЕМИН

Despina Minova

ARTICLES IN THE NOVEL „BLACK BOOK“ BY ORHAN PAMUK AND
THEIR TRANSLATION EQUIVALENTS IN THE TRANSLATION OF ILHAMI
EMIN

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 151 Ali Lihi**
DE L'ONOMASTIQUE ET DE L'ESPACE FICTIONNALISE:
L'AFFIRMATION DE L'IDENTITE DANS L'ŒUVRE DE MOHA SOUAG
Ali Lihi
ONOMASTICS AND FICTIONALIZED SPACE:
AFFIRMATION OF IDENTITY IN THE WORK OF MOHA SOUAG
- 161 Eva Mesárová**
SCRITTORE-TRADUTTORE E CULTURA LETTERARIA EUROPEA
Eva Mesárová
WRITER-TRANSLATOR AND EUROPEAN LITERARY CULTURE
- 171 Turgay Kabak**
RİZE İLİNDE ÖLÜM ETRAFINDA GELİŞEN HALK İNANIŞLARI
Turgay Kabak
SOCIAL BELIEFS DEVELOPED AROUND DEATH IN RIZE PROVINCE
- 179 Ignac Fock**
LA FOLIE DE FLAUBERT DANS LES MÉMOIRES D'UN FOU:
CONCILIER L'AUTOBIOGRAPHIE ET LA FICTION
Ignac Fock
FLAUBERT'S MADNESS IN MEMOIRS OF A MADMAN:
RECONCILING AUTOBIOGRAPHY AND FICTION
- 195 Eva Gjorgjievska**
LE DÉVELOPPEMENT ET LA DÉGRADATION D'UN PERSONNAGE
DE PROUST: LE BARON DE CHARLUS
Eva Gjorgjievska
THE DEVELOPMENT AND THE DEGRADATION OF A PROUSTIAN
CHARACTER: THE BARON DE CHARLUS
- 209 Danijela Kostadinović**
FEATURES OF SHORT STORIES FOR CHILDREN BY MOŠA ODALOVIĆ
- 217 Neslihan Huri Yiğit**
AFYONKARAHİSAR YÖRESİ KÖY SEYİRLİK OYUNLARINDAN
"DEVECİ" OYUNU
Neslihan Huri Yiğit
A THEATRICAL VILLAGE PLAY FROM AFYONKARAHISAR REGION:
"CAMELEER PLAY"

КУЛТУРА / CULTURE

- 227 Petar Namicev, Ekaterina Namiceva**
WOOD CARVING – TRADITIONAL ART EMBEDDED IN THE HISTORIC OBJECTS
- 241 Стојанче Костов**
КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКА АДАПТАЦИЈА –
ФОРМИ НА СЦЕНСКО-УМЕТНИЧКА ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ОРСКАТА
ТРАДИЦИЈА (КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА)
Stojance Kostov
COREOGRAPHY AND STAGE ADAPTATION -
FORMS OF STAGE PRESENTATION OF THE FOLK DANCE TRADITION
(COMPARATIVE ANALYSIS)
- 251 Маја Манчевска**
УЛОГАТА НА ФЕМИНИЗМОТ ВО БОРБАТА ЗА ПОЛИТИЧКА
ПАРТИЦИПАЦИЈА
Maja Mancevska
THE ROLE OF FEMINISM IN THE STRUGGLE FOR POLITICAL PARTICI-
PATION

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 267 Tatjana Marjanović**
FOUR SUCCESSIVE GENERATIONS OF STUDENTS AND A GRAMMAR
TEST: SHOULD WE BE ALARMED?
- 281 Марија Тодорова, Татјана Уланска**
УСВОЈУВАЊЕ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ТРЕТ ЈАЗИК КАЈ
МАКЕДОНСКИТЕ СТУДЕНТИ
Marija Todorova, Tatjana Ulanska
ACQUISITION OF SPANISH AS A THIRD LANGUAGE BY MACEDONIAN
LEARNERS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

293 Васил Тоциновски

ИДЕИТЕ И ИДЕАЛИТЕ НА XIX ВЕК ВО ПРИЛЕП И ПРИЛЕПСКО

Vasil Tocinovski

THE IDEAS AND IDEALS OF THE XIX CENTURY IN PRILEP
AND THE PRILEP REGION

297 Луси Караниколова-Чочоровска

„ХЕРАКЛЕЈА ЛИНКЕСТИС“ ОД ВАЊА АНГЕЛОВА ИЛИ: ЗА
ДРЕВНОСТА, СТАМЕНОСТА, ЧОВЕЧНОСТА И БЕСКОНЕЧНОСТА

Lusi Karanikolova-Chochorovska

„HERACLEA LYNCESTIS“ FROM VANJA ANGELOVA OR: ABOUT AN-
CIENT HISTORY, TOUGHNESS, HUMANITY AND INFINITY

ДОДАТОК / APPENDIX

305 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ

ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS

FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Шестиот број на меѓународното научно списание „Палимпсест“ доаѓа како потврда на заложбите од уредниците на оваа научна публикација, но и на раководството и на сиот наставен кадар од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, за поставување на квалитетот на списанието во секоја смисла на едно повисоко ниво во однос на сите претходно објавени броеви. Впрочем, трудовите што се објавуваат во овој број од списанието и нивната солидна научно-истражувачка вредност го илустрираат зголемениот интерес на лингвистите, книжевните теоретичари, историчари и критичари, културолозите и методичарите на наставата од Македонија и од странство за учество во креирањето на секој нареден број. Имено, во шестиот број на „Палимпсест“ се приложени 25 научни, стручни и прегледни трудови на автори од Македонија (од Универзитетот „Гоце Делчев во Штип, од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола и од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје), но и од други земји како што се Србија, Хрватска, Словенија, Босна и Херцеговина, Словачка, Турција, Брегот на Слоновата Коска и Мароко, во петте постојани рубрики од списанието: Јазик, Книжевност, Култура, Методика на наставата и Прикази. Очигледно е дека за меѓународното научно списание „Палимпсест“, полека но сигурно, се прошируваат сферите на интерес во голем број научни кругови во разни држави од нашава планета. Во таа смисла, пријатно изненадува покажаниот огромен интерес за објавување на научни и стручни трудови во „Палимпсест“ од нашите почитувани колешки и колеги од африканскиот научен круг.

Од друга страна, преку интересот на странските истражувачи за нашето списание, на индиректен начин и Филолошкиот факултет од Штип ја продлабочува и ја проширува научната соработка со поголем број странски универзитети што е во духот на современото високо образование во светски рамки. Во таа смисла, со задоволство можеме да констатираме дека меѓународното научно списание „Палимпсест“ дава значаен прилог во развојот и растежот на нашиот Факултет на меѓународно ниво.

Нема сомнение дека ова наше меѓународно научно списание и натаму ќе се развива по нагорна линија со што ќе нуди значаен придонес во унапредувањето и афирмирањето на македонската, но и на светската модерна научно-истражувачка работа од областите лингвистика, наука за книжевноста, методика на наставата и културологија. Упорноста и ентузијазмот на големиот број учесници од 17 земји во светот коишто се вклучени во креирањето на секој број од „Палимпсест“ претставуваат солидна основа за нашата верба во брзиот растеж на квалитетот на оваа меѓународна научна публикација. Со таква верба и ви ги нудиме за читање трудовите од шестиот број на „Палимпсест“.

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

The sixth issue of the international scientific journal “Palimpsest” is not only a confirmation of the efforts of the editors of this scientific publication, but also of the management and the academic staff of the Faculty of Philology at Goce Delcev University - Stip for raising the journal’s quality in every sense to a higher level in relation to all previously published issues. In fact, the papers published in this issue and their solid scientific and research value illustrate the growing interest of linguists, literary theorists, historians and critics, cultural scientists and teaching methodologists from Macedonia and abroad for participating in the creation of each upcoming issue. Namely, the sixth issue of “Palimpsest” contains 25 research, theoretical and review papers by authors not only from Macedonia (from Goce Delcev University in Stip, St. Kliment Ohridski University in Bitola, and St. Cyril and Methodius University in Skopje), but also from other countries such as Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Slovakia, Turkey, Ivory Coast and Morocco, in the five permanent sections of the journal: Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Book Reviews. It is obvious that the international scientific journal “Palimpsest” slowly but surely expands its areas of interest in many scientific circles in many countries worldwide. In that sense, it is a pleasant surprise that there is great interest in publishing research and theoretical papers in our journal by our respected colleagues from the African scientific circles.

On the other hand, through the interest of foreign researchers the Faculty of Philology in Stip indirectly deepens and extends the scientific cooperation with a number of foreign universities, which is in the spirit of contemporary higher education worldwide. In that sense, we can gladly state that the international scientific journal “Palimpsest” gives a significant contribution to the development and growth of our Faculty internationally.

There is no doubt that this international scientific journal will continue to develop in an upward direction, which will offer significant contribution to the promotion and affirmation of the Macedonian as well as the world’s modern scientific and research work in the fields of linguistics, literary theory, teaching methodology and culture. The persistence and enthusiasm of the large number of participants from 17 countries in the world involved in the creation of every issue of “Palimpsest” provide a solid basis for our belief in the rapid growth of the quality of this international scientific publication. With such faith, we invite you to read the papers in the sixth issue of “Palimpsest”.

Tole Belcev, editor of “Palimpsest”

УСВОЈУВАЊЕ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ТРЕТ ЈАЗИК КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ СТУДЕНТИ

Марија Тодорова

Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
marija.todorova@ugd.edu.mk

Татјана Уланска

Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
tatjana.ulanska@ugd.edu.mk

Апстракт: Со ова истражување се анализира влијанието на англискиот јазик (J2) врз усвојувањето на шпанскиот јазик (J3), т.е. влијанието врз развојот на една од четирите вештини за учење на јазик – читање. Се тестира хипотезата дека знаењето и вештините од првиот странски јазик (J2) позитивно влијаат врз усвојувањето на вториот странски јазик (J3), особено врз развојот на рецептивните вештини со посебен осврт кон читањето.

Клучни зборови: усвојување на трет јазик (J3), трансфер, англиски јазик, македонски јазик, шпански јазик.

Вовед

Многујазичноста и усвојувањето на повеќе јазици често се сметаат како варијанти на билингвизмот и на усвојувањето на втор јазик, и токму овој термин во литературата често се користи како термин кој се однесува за секој следен јазик којшто се изучува после првиот јазик. Трети јазици се странските јазици кои се изучуваат во временска последователност после првиот странски јазик (J2) и уште се нарекуваат следни јазици (Hufeisen, цит. од Стојчева, 2010, стр. 609). Често не се прави разлика меѓу „втор“, „трет“, „четврти“ итн. странски јазик коишто ги учи човекот. Но, тоа не значи дека не е важно дали едно лице владее само еден или повеќе јазици, пред да започне со учењето на следниот јазик, бидејќи сите веќе научени јазици, различни од првиот јазик, влијаат врз изучување на следните јазици. Но, овде се поставува важно прашање кое е од голем интерес за научниците: до кое ниво говорителот треба да го познава јазикот за да се вброи во групата на двојазични или многујазични личности. Според Блумфилд (Hamers and Blanc 2000, стр. 6) двојазичноста е „владеење на два јазика до степен на владеење на роден“, а според Хауган (Haugen, цит. од Aronin, L., & Hufeisen, B. 2009, стр. 19) „до степен кога говорителот на еден јазик може да произведе полни и осмислени реченици на друг јазик“.

При усвојување на трет јазик (J3) многу често среќаваме пренос на претходно знаење, т.е. новите информации и идеи ги осознаваме преку нивно поврзување со нашите претходни знаења. Во праксата се сретнуваат многу случаи во кои се комбинираат претходните знаења по мајчин јазик и претходните знаења по втор јазик. Тоа во голема мера зависи од јазичната блискост меѓу вклучените јазици во однос на фонетска структура, лексика и синтакса.

Методи на истражување

Целта на ова истражување е да се анализира влијанието на првиот странски јазик (англиски) врз изучувањето на вториот странски јазик (шпански) при развој на рецептивните вештини за учење на јазик, особено вештината на читање.

Учесници

Во истражувањето учествуваат студенти од прва и трета година на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Учесници во ова истражување се десет¹ студенти од прва година кои учеле два семестри шпански јазик и десет² студенти од трета година кои го учеле шест семестри. Бројот на учесници од двете групи е ист, со цел споредбата која ќе се направи да биде реална. Студентите беа одбрани по случаен избор, а нивото на познавање на англиски и шпански јазик не беше проверено, но треба да се напомене дека поголемиот дел од студентите или можеби сите студенти, учеле англиски јазик најмалку осум години во училиште (четири години во основно и четири години во средно училиште), додека со шпанскиот јазик се среќаваат за прв пат, односно почнуваат од почетно ниво.

Материјали и инструменти

За потребите на истражувањето беше создаден тест со којшто се проверува вештината на читање со разбирање преку споредба на два паралелни автентични текста. Беа избрани автентични текстови на англиски и шпански јазик на тема „Загадување на животната средина“. Текстовите се, всушност, статии или дел од статии преземени од Интернет. Тие се слични по големина и содржина, вклучуваат слична терминологија, но не се превод од еден јазик на друг.

Упатствата и одговорите на тестот се дадени на англиски јазик, а тестот содржи вкупно шест задачи.

Првата задача е „multiple choice“ и бара учесниците да одговорат на пет прашања поврзани со содржината на текстот на шпански јазик.

¹ Групата студенти од прва година која студира шпански јазик е составена од 45 студенти, т.е. во истражувањето учествуваат околу 25 %.

² Групата студенти од трета година која студира шпански е составена од 15 студенти, т.е. во истражувањето учествуваат околу 60 %.

Втората задача бара учесниците да ги споредат двата текста (на англиски и шпански) и да наведат што е можно повеќе зборови од двата јазика кои се слични по форма или содржина.

Третата задача е да се пополнат празните места во текстот на шпански јазик со зборови кои се претходно дадени. Понудени се повеќе зборови од потребното.

Во четвртата задача, учесниците треба да обележат два збора дадени од десната страна, кои според контекстот одговараат на зборот даден од лево.

Петтата задача содржи 5 реченици на англиски јазик, а од студентите се бара да заменуваат зборови со соодветни зборови на шпански јазик.

Последната задача содржи 30 зборови од текстот на шпански јазик, од кои 10 се интернационализми, 10 англицизми и 10 чисто шпански зборови. Учесниците треба да ги преведат зборовите на македонски јазик.

Дел од задачите се со цел да се провери умешноста за разбирање при читање, но некои од нив се со цел да се добие претстава за тоа колку студентите ги користат своите знаења и вештини по англиски јазик (како прв странски јазик) при читање на текстови на шпански јазик (како втор странски јазик).

Тестот содржи задачи за кои студентите се принудени да го користат своето знаење во однос на содржината на текстот и своето лексичко знаење со примена на различни стратегии за читање со разбирање и различни видови на читање. Така тие применуваат „целосно читање“ за да ја разберат целосната содржина на текстот, „глобално читање“ за да ги извлечат основните информации од текстот, „селективно читање“ за да ги разберат поединечните информации во текстот и „деталното читање“ за да ги разберат деталите од текстот. Недостатоците во разбирањето на текстот на шпански јазик се пополнуваат со информации или зборови од англискиот текст, т.е. со кои зборови е поврзан непознатиот збор по значење. Каква е поврзаноста, по форма (самите зборови) или по содржина (значењето на зборовите)? Поради значајната јазична блискост меѓу шпанскиот и англискиот јазик во однос на лексиката, студентите можат да се присетат на значењето на сродните зборови. Во овој труд, акцентот главно се става на лексичкиот трансфер од англиски јазик (J2).

Процедура

Тестирањето беше презентирано и спроведено како дополнителна активност по завршувањето на задолжителните задачи на час и затоа не беше побарана согласност од студентите за учество во истражувањето, сè со цел тие да вложат повеќе напори и да се постигне максимална концентрација за исполнување на зададените задолженија. На студентите им беше кажано дека нивните задачи се дополнителна активност по предметот шпански јазик.

Тестирањето беше спроведено и задачите им беа дадени на сите студенти кои студираат шпански јазик, од кои потоа, како што беше споменато погоре, по случаен избор беа одбрани по десет учесници од секоја група.

Времетраењето на тестирањето беше 60 минути, а на студентите не им беше дозволено да се консултираат меѓусебно или да бараат помош од наставникот за време на тестот. На крајот од тестирањето, имаше студенти кои не го предадоа тестот, а некои пак од тестовите беа празни или несоодветно пополнети или одговорени. Затоа, беше неопходно да се изврши логичка проверка на тестовите, т.е. таквите тестови беа елиминирани уште пред случајниот избор на учесниците. Така, во процесот на спроведување на случајниот избор и понатаму во истражувањето беа вклучени само оние студенти кои се сметаа за соодветни и ги почитуваа сите правила и критериуми за исполнување на задачите.

Анализа на податоците и резултати од истражувањето

За целите на истражувањето сите податоци беа анализирани повеќекратно, а како предмет за анализа беа земени само формата и содржината на зборовите. Во продолжение ќе бидат прикажани резултатите од тестирањето за секоја група одделно и ќе бидат дадени примери за појаснување на клучните елементи на нашето истражување.

На првата задача, која има за цел да измери во колкава мера студентите го разбрале текстот, половината од вкупно 10 или 50 % од студентите од *прва година* одговориле точно на сите прашања. Клучното прашање овде е третото од кое станува јасно дека поради јазична блискост меѓу двата јазика во однос на лексиката, студентите се водат првично од формата на зборовите.

Пример:

3. The word “contaminación” in line 1 has the meaning of:

- a) contamination
- b) cause
- c) pollution

На ова прашање точниот одговор е c) pollution, но студентите водени од формата на зборовите одговориле a) contamination.

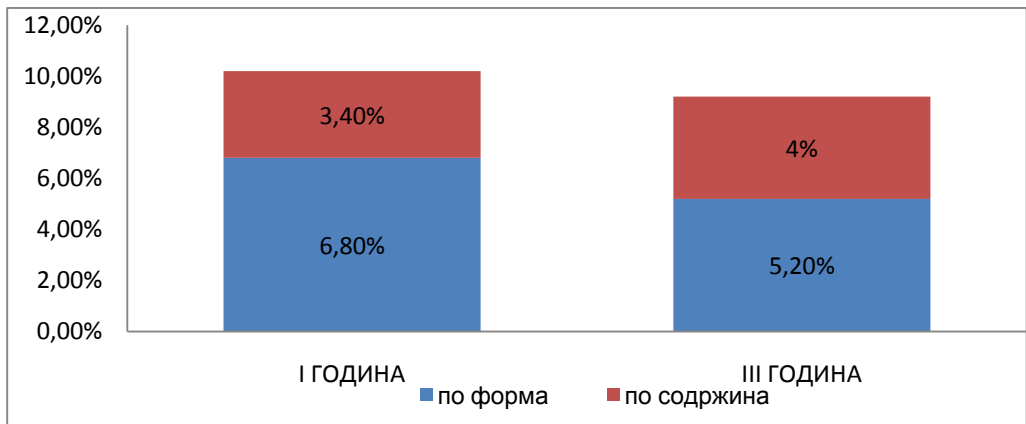
Во споредба со студентите од прва година, од студентите од *трета година* само еден студент одговорил точно на сите прашања, а тоа значи дека тие во помала мера го разбрале текстот на шпански јазик што произлегува од фактот дека воопшто не го користеле текстот на англиски јазик, бидејќи биле сигурни во своето знаење по шпански јазик.

Во втората задача, интересното е дека на студентите не им беше појаснето дали да пишуваат зборови слични по форма или по содржина. Инструкцијата на задачата изгледа вака:

1. „Compare the **English** to the **Spanish** text and write down all the words that are related. (as many as you can find)“.

Од анализата на пронајдените зборови јасно се гледа дека повеќето се зборови слични по форма, иако има и такви кои се слични по содржина. Од приближно 326 збора во текстот на шпански јазик, сите студенти од *прва година*, нашле вкупно 22 збора слични по форма или тоа е околу 6,8 % од вкупниот број на зборови кои постојат во двата текста и 11 збора или приближно 3,4 % слични по содржина. Студентите, пак, од *трета година*

нашле вкупно 17 збора по форма или околу 5,2 % од вкупниот број на зборови и 13 збора или приближно 4 %, слични по содржина. Од ова јасно се гледа дека студентите од трета година пронашле повеќе зборови слични по содржина, што повторно докажува дека тие помалку ги користат своите знаења и вештини од првиот странски јазик, т.е. англискиот јазик, бидејќи имаат поголемо знаење на двата јазика.

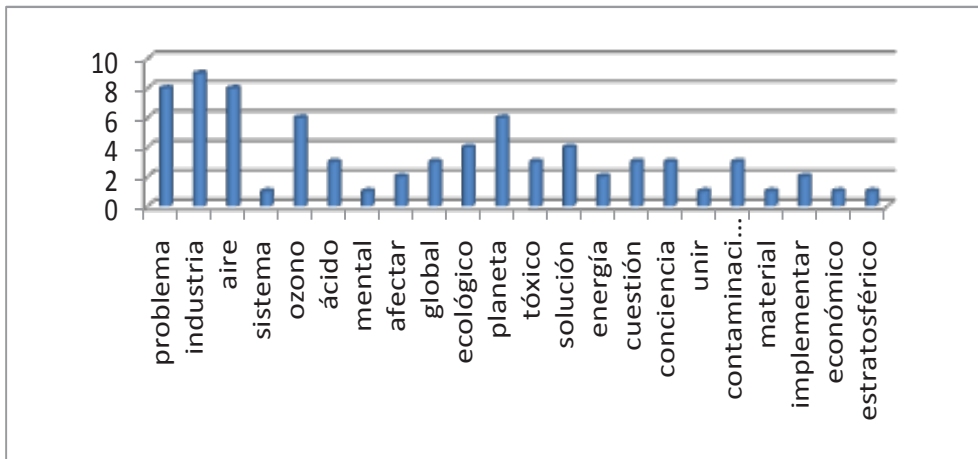
Графикон 1

Процентуален сооднос на пронајдените зборови по форма и по содржина од страна на студентите од прва и трета година

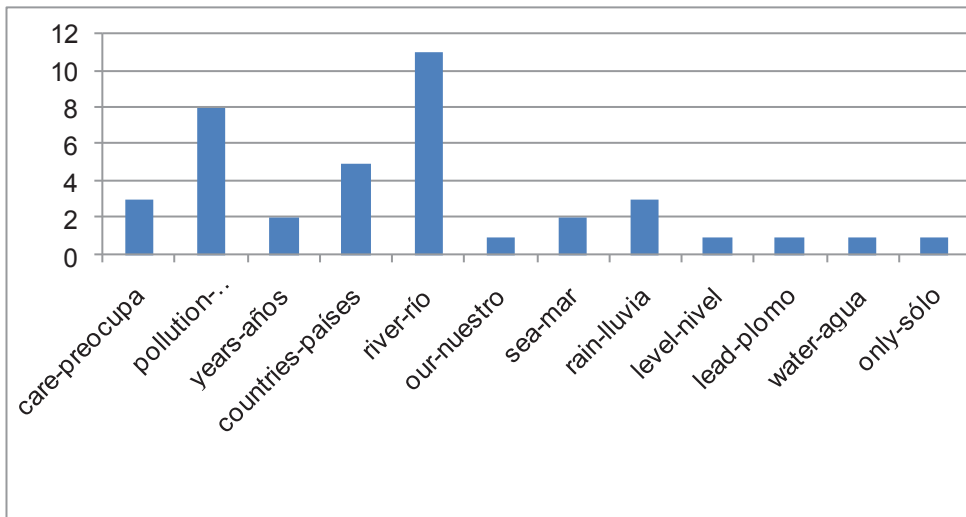
Во продолжение се дадени примери на зборови, пронајдени од страна на студентите, во нивната оригинална форма, т.е. исто како што се појавуваат во текстовите.

Зборови блиски по форма (шпански → англиски)	Зборови блиски по содржина (шпански → англиски)
ozono → ozone	preocupa → care
aire → air	contaminación → pollution
tóxico → toxic	años → years
solución → solution	países → countries
energía → energy	río → river
contaminación → contamination	problemas → issues
implementar → to implement	nuestro → our
unir → to unite	ambiental → environmental
afectar → to affect	mar → sea
	minimizar → reduce
	lluvia → rain
	nivel → level
	plomo → lead
	agua → water
	sólo → only

Во графиконите 2 и 3 се претставени најчесто среќаваните зборови по форма и по содржина од страна на студентите од двете групи. Графикон 2 ни дава јасна претстава за тоа колку студенти од вкупно 10 ги пронашле зборовите по форма и ни покажува дека многу студенти пронашле исти зборови. Графиконот 3, пак, ни го претставува вкупниот број на зборови по содржина, пронајдени од студентите од двете групи, т.е. вкупно 20 студенти.

Графикон 2
Најчесто среќавани зборови по форма

Графикон 3
Најчесто среќавани зборови по содржина

Анализата на третата задача, која заедно со втората имаа за цел да ја проверат вештината за разбирање на текстот на шпански јазик, покажа дека сите, т.е. 100 % од студентите од двете групи, одговориле точно на третата задача.

Во четвртата задача, 6 студенти од *прва година* одговориле точно на сите прашања, двајца имаат три точни одговори, еден студент има два и еден е со целосно нерешена задача. Од студентите, пак, од *трета година*, на сите прашања одговориле вкупно 5 студенти, четворица имале три точни одговори, а еден студент одговорил само на едно прашање. Од ова може да се заклучи дека поголемиот дел од студентите правилно го разбрале текстот.

Анализата на петтата задача, која заедно со шестата ни дава претстава за јазичната блискост во однос на лексиката, го покажува соодносот на точните одговори меѓу студентите од прва и студентите од трета година. Во првата реченица точно одговориле по 8 студенти од двете групи; во втората, точно одговориле сите студенти од прва година, т.е. вкупно 10, и вкупно 9 од трета година; третата реченица е многу интересна, бидејќи и кај двете групи од вкупно 10 студенти, точно одговориле 9, од кои тројца навеле еден збор по форма, а 6 од нив навеле збор сличен по содржина; во четвртата реченица, точно одговориле 100 % од студентите од двете групи, а во последната, по 7 студенти од двете групи дале точен одговор, но разликата е во тоа што, како и во третата реченица, така и овде, студентите од прва година навеле зборови по форма, вкупно 5, а по содржина вкупно 2.

- Примери од клучните реченици на петтата задача:

3. The **question** is: "Who is responsible"? (_____)

question {
 cuestión – по форма
 pregunta – по содржина

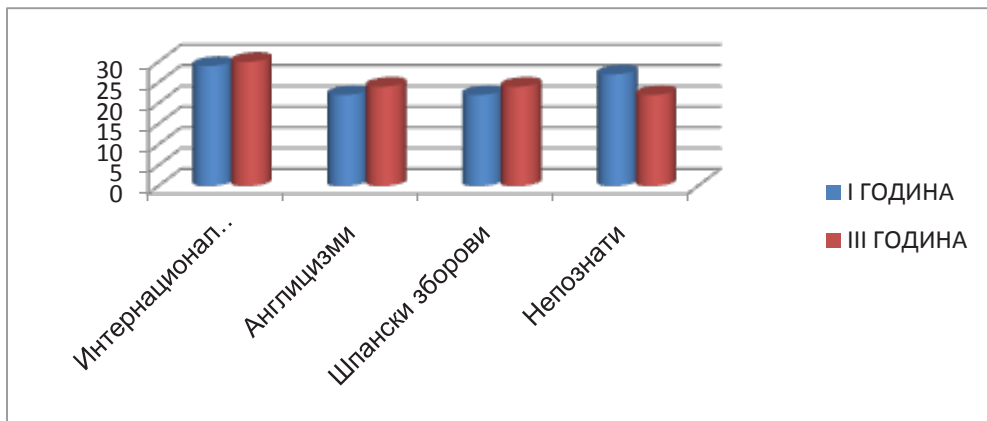
5. Less driving and flying, will contribute to **reduction** of the global warming.
 (_____)

reduction {
 reducción – по форма
 minimizar – по содржина

Во последната задача од студентите се бара да преведат 30 зборови – интернационализми, англиски и шпански зборови на македонски јазик. Задачата е така поставена да може да се направи споредба по колку зборови од секоја група ќе бидат препознаени од страна на студентите. Како што можеше да се претпостави, повеќето од зборовите што ги знаат студентите се интернационализми, а потоа следуваат англиските и шпанските зборови. Важно е да се напомене дека студентите од прва година не знаат голем број на зборови, но тоа е разбирливо со оглед на тоа што тие се прва година на англиски јазик и книжевност и учат шпански јазик само 2 семестри.

ТАБЕЛА 1								
	Интернационализми		Англицизми		Шпански зборови		Неточни / празни	
	I год.	III год.	I год.	III год.	I год.	III год.	I год.	III год.
Вкупно	87= 29%	91= 30%	66=22%	72=24%	66=22%	71=24%	81=27%	66=22%

Табела 1
Познати зборови за студентите од I година и III година

Графикон 4
Процентуално претставување на познатите зборови од шпански јазик, за студентите од I и од III година

Резултатите прикажани во табелата 1 и во графиконот 4, јасно покажуваат дека и покрај различниот степен на знаење по шпански јазик, студентите од двете групи препознале речиси ист број на зборови, т.е. покажале речиси исти резултати. Ова уште еднаш докажува дека студентите од прва година кои учеле шпански јазик само два семестри ги користат своите знаења и вештини по англиски јазик (како прв странски јазик).

Заклучок

Од горенаведеното може да се заклучи дека истражувањето ја докажа хипотезата дека првиот странски јазик (англиски) влијае врз усвојувањето на вториот странски јазик (шпански), особено врз развојот на вештината на читање. Од деталната анализа на податоците и добиените резултати од

истражувањето, можеме да заклучиме дека вештината на читање со разбирање е развиена речиси подеднакво кај студентите од двете групи, т.е. студентите од двете групи ги разбираат текстовите речиси до ист степен. Ова се постигнува како резултат на трансферот на претходно стекнати знаења и вештини, особено трансферот на лексичкото знаење.

Библиографија

Стойчева, Д. (2008). Многоезичноста в чуждоезиковото обучение. В сп. *Чуждоезиково обучение 5*. Софија: Св. Климент Охридски.

Стойчева, Д. (2010). Методика на многоезичието – съшност, цели, принципи. В сп. *Езици и култури в диалог. Традиции, приемственост, новаторство*. Софија: Св. Климент Охридски.

*

Aronin, L., & Hufeisen, B. (2009). *The Exploration of Multilingualism: Development of research on L3, multilingualism and multiple language acquisition*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Hamers, J. F., & Blanc, M. H. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. Cambridge: Cambridge University Press.

Marija Todorova

Goce Delchev University, Republic of Macedonia

Tatjana Ulanska

Goce Delchev University, Republic of Macedonia

Acquisition of Spanish as a Third Language by Macedonian Learners

Abstract: This study examines the influence of English (L2) proficiency on Spanish (L3) reading development. This paper investigates the effect of the knowledge of English (L2) on the Spanish language (L3) acquisition. It tests the hypothesis that the knowledge and skills in the first foreign language (L2) benefit the learning of the second language (L3), in particular the development of receptive skills with special regard to reading.

Keywords: *third language (L3) acquisition; transfer; English; Macedonian; Spanish.*

ГОД. III
БР. 6

ПАЛІМПСЕСТ

РАЛІМРСЕСТ

VOL. III
NO 6